

Ταυτότητα Συγγραφικού Σημειωματαρίου

Στο πλαίσιο του ισχύοντος Προγράμματος Σπουδών για τη Λογοτεχνία στο Γενικό Λύκειο, το παρόν Συγγραφικό Σημειωματάριο αποτελείται από τέσσερις διακριτές χρωματικά ενότητες, όπου μελετώνται, ενδεικτικά, τέσσερα πεζογραφήματα και συγκεκριμένα, δύο νουβέλες, ένα μυθιστόρημα και ένα γκράφικ νόβελ (*Η μεταμόρφωση* του Φρ. Κάφκα, *Η Φόνισσα* του Αλ. Παπαδιαμάντη, *Ελένη ή ο Κανένας* της Ρ. Γαλανάκη και *1936: Ετοιμόρροπη δημοκρατία* του Θ. Πέτρου). Στόχος είναι να αντιπροσωπευθούν κείμενα του δημιουργικού πεζού λόγου που καλύπτουν διαφορετικές ελληνικές και ξένες πραγματώσεις και διαφορετικές χρονικές περιόδους, λογοτεχνικά ρεύματα και προβληματισμούς για τη ζωή και την τέχνη. Παράλληλα, τα κείμενα «συνομιλούν» με τους τέσσερις θεματικούς άξονες της Λογοτεχνίας Α' Λυκείου («Με τη λογική ή με το συναίσθημα:», «Τι πραγματικά αξίζει: (δilhήμματα-προκλήσεις-αποφάσεις)», «Ποιος από τους δυο μας είναι ο άλλος;», «Λογοτεχνικά Κείμενα για τη Λογοτεχνία»). Κάθε ενότητα εκκινεί με μια κατατοπιστική εισαγωγή για το έργο, λέξεις-κλειδιά και στοχοθεσία. Προοργανωτές μελέτης διευκολύνουν τον/την εκπαιδευτικό και τον/τη μαθητή/μαθήτρια στην «πλοήγηση» στο κείμενο και στις συνοδευτικές δραστηριότητες, παρέχοντας ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο εργασίας: αναγνωστικό ημερολόγιο με κατανομή των κεφαλαίων σε ενότητες ανάγνωσης στο σπίτι και επιλεγμένες σελίδες για ανάγνωση στο σχολείο, διάκριση των συγγραφικών επιλογών σε θεματικούς άξονες, πίνακες συγκέντρωσης γνωρισμάτων των ηρώων, οδηγίες σύνθεσης διαγράμματος πλοκής, δομή του γκράφικ νόβελ κ.λπ.

Η ολοκληρωμένη προσέγγιση του λογοτεχνικού έργου, δηλαδή η αρχική γνωριμία με αυτό, η ανάγνωσή του και οι ομαδικές δραστηριότητες που το αφορούν στο σύνολό του, καταλαμβάνει το χρονικό διάστημα των 18-20 διδακτικών ωρών (συνολικά 9-10 εβδομάδων διδασκαλίας) με ιδανική ρύθμιση την αξιοποίηση ενός συνεχούς δώρου για το μάθημα της Λογοτεχνίας. Η μελέτη του κειμένου κατανέμεται σε τρεις φάσεις: α) τη δίωρη προαναγνωστική φάση με δραστηριότητες αφόρμησης, β) την κυρίως αναγνωστική φάση διάρκειας 12 ωρών, με ερωτήσεις-μικροδραστηριότητες που καλύπτουν τα κειμενικά τμήματα που αναγνώστηκαν στο σπίτι την προηγούμενη εβδομάδα και συζητώνται στο σχολείο την τρέχουσα (γι' αυτό και οι ερωτήσεις-μικροδραστηριότητες εκκινούν από τη 2η εβδομάδα), συν 2 ώρες συνολικής θεώρησης, γ) τη δίωρη μετααναγνωστική φάση, όπου η αναγνωστική κοινότητα της τάξης εργάζεται πάνω σε άξονες διερεύνησης όπως είναι η ανάπτυξη των χαρακτήρων, ο χρόνος και το πλαίσιο της ιστορίας, οι τεχνικές που αξιοποιούνται από τον/τη συγγραφέα κ.ά. Η διδασκαλία του γκράφικ νόβελ διεξάγεται με κυρίως αναγνωστική φάση διάρκειας 10 ωρών. Δραστηριότητες Εργαστηρίων Γραφής προάγουν τη δημιουργική ικανότητα των μαθητών/μαθητριών. Έτσι ο/η εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να επιλέξει από ένα εκτενές σύνολο ερωτήσεων και δημιουργικών δραστηριοτήτων ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών/μαθητριών του/της.

Στο Παράρτημα φιλοξενούνται γενικά πρότυπα διδασκαλίας του αυτοτελούς πεζογραφήματος με τη μορφή Ψηφιακών Μαθησιακών Αντικειμένων (ΨΜΑ), τα οποία προσφέρουν βασικές καθοδηγητικές/κατευθυντήριες αρχές που ο/η εκπαιδευτικός προσαρμόζει ανάλογα με το λογοτεχνικό έργο, τις ιδιαιτερότητες της τάξης, την έμφαση που στοχεύει να δώσει κ.λπ., όπως φαίνεται και από τις προσαρμογές εντός της μελέτης των τεσσάρων κειμένων του Συγγραφικού Σημειωματαρίου. Όσον αφορά στους λογοτεχνικούς όρους, πέρα από τα σύντομα ανά κείμενο γλωσσάρια, εκπαιδευτικοί και μαθητές/μαθήτριες μπορούν να συμβουλευθούν τα εκτενή Γλωσσάρια Λογοτεχνικών Όρων και Αφηγηματολογίας που φιλοξενούνται ως ΨΜΑ στο Βιβλίο Μαθητή/Μαθήτριας της Λογοτεχνίας Α' Λυκείου, στο πλαίσιο του «διαλόγου» του Βιβλίου Μαθητή/Μαθήτριας με το Συγγραφικό Σημειωματάριο.